

УДК 342.922.071.3:355.097.2](477-651.2)(045)
DOI <https://doi.org/10.32782/klj/2022.3.8>

Горінов П. В.,

кандидат юридичних наук,
перший заступник директора з науково-дослідної роботи
Державного інституту сімейної та молодіжної політики,
доцент кафедри правознавства та галузевих юридичних дисциплін
соціально-правового факультету
Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ВОЛОНТЕРА У ПЕРІОД ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Анотація. Стаття є дослідженням адміністративно-правового статусу волонтера у період дії воєнного стану в Україні. Зокрема, було з'ясовано, що початок російсько-української війни став своєрідним підґрунтям для суспільного піднесення населення України. Особливістю волонтерського руху під час подій Революції гідності, початку російсько-української війни – стала самоорганізація певної частини населення, основна мета яких полягала в тому, щоб допомогти учасникам Революції гідності, військовим і добровольцям. Волонтерська діяльність є добровільною, соціально спрямованою, неприбутковою діяльністю, що здійснюється волонтерами шляхом надання волонтерської допомоги. Визначено, що важливим правовим аспектом волонтерства є те, що така діяльність викликає довіру населення. Таким чином, вона допомагає державі виконувати функції, що покладені на неї. Варто зазначити, що основна мотивація волонтерів ґрунтується саме на тому, що вони відчують громадянський обов'язок перед власним народом, бійцями, крім того, вони відчують моральний обов'язок перед людьми, які безпосередньо беруть участь у бойових діях. Волонтерська діяльність регулюється Законом України «Про волонтерську діяльність». Узагальнено, що на сьогоднішній день, в умовах повномасштабної війни, що розпочала російська федерація проти України, волонтери щодня докладають зусилля, аби допомогти тим громадянам, які мають у цьому потребу. Основними принципами волонтерської діяльності є: законність, гуманність, рівність, добровільність, безоплатність, неприбутковість. Можемо стверджувати, що на сьогоднішній день, волонтери замінили деякі державні структури. Вони стають своєрідною впливовою силою, з якою слід рахуватись певним державним структурам. Попри це, в сучасних реаліях є незначні проблеми, що виникли між волонтерами, органами державної влади та суспільством, що стосується зокрема комунікації, взаємної співпраці та формуванні подальшої стратегії. Досвід волонтерів та їх діяльності є досить цінною та важливою при формуванні державної політики у сферах, що стосуються національної безпеки, гуманітарного та соціального забезпечення тощо.

Ключові слова: воєнний стан, правовий статус, волонтери, громадянське суспільство, повномасштабна війна.

Gorinov P. V. The administrative and legal status of a volunteer during martial law in Ukraine

Abstract. The article is a study of the administrative and legal status of a volunteer during the period of martial law in Ukraine. In particular, it was found that the beginning of the Russian-Ukrainian war became a kind of basis for the social upliftment of the population of Ukraine. A feature of the volunteer movement during the events of the Revolution of Dignity and the beginning of the Russian-Ukrainian war, was the self-organization of a certain part of the population, the main purpose of which was to help the participants of the Revolution of Dignity, the military, and volunteers. Volunteer activity is a voluntary, socially oriented, non-profit activity carried out by volunteers through the provision of volunteer assistance. It was determined that an important legal aspect of volunteering is that volunteering generates trust in the population. Thus, it helps the state to perform the functions assigned to it. It is worth noting that the main motivation of volunteers is based precisely on the fact that they feel a civic duty to their own people, the soldiers, in addition, they feel a moral duty to people who are directly involved in hostilities. Volunteer activity in Ukraine is regulated by the Law of Ukraine "On Volunteer Activity". It is summarized that today, in the conditions of a full-scale war launched by the Russian Federation against Ukraine, volunteers make every effort to help those citizens who need it. The main principles of volunteer activity are legality, humanity, equality, voluntariness, non-payment, and non-profit. We can claim that to date, volunteers have replaced some state structures. They become a kind of influential force with which certain state structures should be reckoned.

Despite this, in modern realities there are minor problems that have arisen between volunteers, state authorities and society, which in particular relate to communication, mutual cooperation and the formation of further strategy. The experience of volunteers and their activities is quite valuable and important in the formation of state policy in areas related to national security, humanitarian and social security, etc.

Key words: *martial law, legal status, volunteers, civil society, full-scale war.*

Вступ. Вранці 24 лютого 2022 року російська федерація розпочала повномасштабне вторгнення в Україну на всій довжині спільного кордону і з території Білорусі. Відповідно до Указу Президента України від 24 лютого 2022 року було запроваджено режим воєнного стану на території України терміном на 30 діб [9]. Згодом, його було продовжено з 5 години 30 хвилин 26 березня ще на 30 діб – до 25 квітня. Пізніше продовжили на 90 діб – до 25 серпня. 15 серпня Верховною Радою України було підтримано рішення про продовження воєнного стану на 90 діб до 21 листопада 2022 року [13]. Збройні Сили України, Національна гвардія, поліція та загони територіальної оборони чинять запеклий опір. З початком повномасштабного вторгнення в Україну російських військ є багато з тих, хто не зміг взяти зброю до рук, але вони почали активно допомагати в тилу та займатися волонтерською діяльністю [11].

Актуальність дослідження обумовлюється зростанням ролі інституту волонтерства як суб'єкта державо та націотворення в умовах військової агресії росії проти України. Посилює значимість даного інституту і той факт, що до військових загроз додалися виклики економічного, енергетичного, демографічного характеру, у вирішенні яких активно беруть участь волонтери. Відзначимо, що силами суспільства в значній мірі був організований спротив на багатьох напрямках захисту нашої Батьківщини: фронті, міжнародній арені, тилу, медичній допомозі та волонтерстві, самоорганізації та допомоги біженцям, освіті та науці. Можемо констатувати, що роль волонтерських організацій, особливо у період дії воєнного стану, особливо зростає. Волонтерський рух, прийнято розуміти як різновид форм громадянської активності, а також як один із інститутів громадянського суспільства. Так, О. Скрипнюк визначає громадянське суспільство як комплекс приватних осіб, класів, груп, інститутів, взаємодія яких регулюються приватним правом та які прямо не залежать від політичної держави, а також вважає, що громадянське суспільство

демонструє «структуру недержавних самоорганізованих груп» [17, с. 413], як наприклад, волонтерські організації.

Ключова ознака громадянського суспільства полягає в усвідомленні власної належності, вмінні нести суспільну відповідальність за політичний розвиток, а також державні процеси, спроможності швидко реагувати на зовнішні та внутрішні виклики. Українське суспільство пройшло трансформацію від пострадянського, змінивши світоглядні уявлення стосовно власного значення у процесі державотворення. Події Революції Гідності, початок російсько-української війни – стали підґрунтям для суспільного піднесення духу Українського народу. Населення країни усвідомило не тільки власну національну та громадянську належність, але й розуміння того, якими можуть бути ймовірні наслідки російської агресії, тому об'єдналось ідеєю спротиву через волонтерські організації та рухи.

Отже, враховуючи актуальність досліджуваного інституту на сучасному етапі розвитку суспільства **метою цієї статті** є визначення загальної характеристики адміністративно-правового статусу волонтера у період дії воєнного стану в Україні.

Джерельна база дослідження. Окремі питання дослідження інституту волонтерства та волонтерської діяльності; розвитку волонтерського руху, його завдання та функції; правового статусу волонтера досліджувались у наукових працях Горелова Д., Корнієвського О. [3], Денисенко А. О., Кін О. М. [7], Жужи Л. [9], Томіна В. Ю., Пашаєва А. З. [18], Трубнікова О. А. [19] та інших вчених, які досліджували окремі аспекти громадянського суспільства то його інституційної основи, зокрема: Колодій А. Ф. [10], Скрипник О. [17]. Автором, зокрема, у попередніх працях було досліджено питання молодіжної політики, ефективності залучення молоді до прийняття управлінських рішень, ролі правової культури молоді в аспекті правомірної діяльності волонтерських і молодіжних організацій [4–5], що доповнюють предмет даного

нашого дослідження, проте не вичерпують можливостей для дослідження тематики молодіжної політики, волонтерського руху тощо, що буде предметом наступних досліджень.

Виклад основного матеріалу. Волонтерство саме по собі є унікальним явищем, що не знає кордонів, і не залежить при цьому від рівня матеріального достатку його учасників. Значний розвиток волонтерства, як правило, припадає на період загострення кризових ситуацій у суспільстві. Саме в той час, небайдужі об'єднуються і допомагають тим, хто має в цьому потребу. Волонтерські організації досить швидко реагують на потреби громадян, надаючи їм допомогу, зокрема: матеріальну, психологічну, інформаційну та ін. В умовах повномасштабної війни російської федерації проти України, волонтерський рух, як ніколи раніше є важливим чинником боротьби народу за власну державність та проявом можливостей громадянського суспільства в Україні. Загалом, на думку А. Ф. Колодій: «Інститути громадянського суспільства створюють сприятливі умови, оскільки надають впорядкованого характеру, а також регулюють протести і вимоги людей (а неконтрольовані вони могли б мати руйнівний характер). Ці інститути виконують також функцію захисту інтересів однієї групи у протистоянні з іншими» [10, с. 17–18]. Основними рисами громадянського суспільства є такі як:

а) висока політична культура членів суспільства у поєднанні з високим розвитком політичних, економічних, правових та культурних відносин;

б) включеність до сфери громадянського суспільства всього життя громадян, а також та частина суспільного життя, що не регулюється політичними нормами;

в) повнота прав і свобод самостійного громадянина, які захищаються системою загальнодержавного та міжнародного права;

г) широкий розвиток інститутів самоврядування;

д) розвиток економіки на засадах приватної та колективної власності, що уможливорює багатокладність економіки і регулювання з боку держави відносинами власності лише економічними, а не адміністративно-командними методами, і лише з метою поліпшення соціального стану всіх громадян [17, с. 414]. У свою чергу

слід відмітити, що громадянське суспільство в особі своїх громадських інститутів, волонтерських рухів та організацій, здійснює певний контроль за діяльністю держави і при потребі за допомогою громадської думки, громадського тиску корегує державну політику у бажаному для себе руслі. Ці інститути дають впевненість у власних силах, забезпечують захищеність інтересів своїх членів проти сваволі держави, тому числі проти агресії росії.

Отже, якщо виходити із твердження, що громадянське суспільство в основі свого проекту суспільного розвитку ставить людину, то однією із найважливіших функцій громадянського суспільства є охорона прав і свобод громадян, захист держави, її територіальної цілісності. Іншою, не менш вагомою функцією громадянського суспільства, на думку дослідників, є формування таких політичних інститутів, які би були адекватні потребам суспільства в цілому. Паралельно громадянське суспільство забезпечує співпрацю свої членів як із політичними суб'єктами, так із державними органами [21, С. 156], як ми бачимо на прикладі Збройних Сил України та волонтерських організацій. Так, наприклад, «за останні пів року благодійність стала невід'ємною частиною життя більшості українців: 86% українців стали благодійниками, а 33% долучилися до волонтерства. При цьому середньомісячна жертва виросла майже вдесятеро порівняно з 2021 роком» [8], що свідчить про важливість допомоги інститутів громадянського суспільства для захисту держави.

Протягом різних історичних етапів становлення та розвитку України спостерігаються потужні сплески самоорганізації суспільства, які спрямовуються на те, щоб захищати національні цінності та ідеї державності. Волонтерський рух – це не суто сучасний феномен України. Формування громадянського суспільства було зумовлено діяльністю найбільш активної частини населення, яка може ефективно діяти та готова відповідати за подальші зміни в Україні. Внаслідок цього, з'являються нові інституалізовані організації, формується потужний волонтерський рух, що розгортає власну діяльність на місцевому, регіональному та міжнародному рівнях. У результаті загрози національній безпеці України відбувся ще більший сплеск активності українського суспільства, з'явилися

нові волонтерські формування і добровольчі підрозділи.

Термін «волонтер» волонтерство, або волонтерська діяльність (від фр. *Volontaire* (доброволець) лат. *voluntarius* → лат. *voluntas* (вільне волевиявлення) → лат. (бажання, намір) – добровільна суспільно корисна діяльність. Може здійснюватись і окремими людьми, і організаціями [2]. У положеннях Закону України «Про волонтерську діяльність» [15], волонтерська діяльність є добровільною, соціально спрямованою, неприбутковою діяльністю, яку здійснюють волонтери, завдяки наданню волонтерської допомоги. Як правило, волонтер є добровольцем, який виконує соціально спрямовану діяльність, не отримуючи при цьому грошову винагороду та має благодійний характер мотивів своєї діяльності.

У незалежній Україні перші волонтери з'явилися ще у 1992 році. Це були представники корпусу мира США, тоді вони здійснювали роботу за двома програмами, це зокрема: економічний розвиток і впровадження та навчання англійської мови. Проте справжній ажіотаж волонтерського руху в Україні почався від початку російсько-української війни. Сучасний волонтерський рух в Україні викликає захоплення у багатьох країнах світу, де вони називають це явище унікальним. Розквіт волонтерської діяльності в Україні припав на час Революції Гідності і початок війни на Донбасі. У надзвичайно складний період саме цей рух об'єднав суспільство, створивши при цьому, дієву структуру громадських організацій, груп людей, які готові брати на себе вирішення найбільш нагальних і болючих проблем держави [20].

Завдяки активізації волонтерського руху в Україні, було популяризовано діяльність численних благодійних організацій, програм обміну, цільових благодійних міжнародних проєктів, у суспільній свідомості українців термін «волонтерство» постає як різновид суспільно-корисної діяльності, найчастіше безоплатної та соціально значимої. Такий вид діяльності здійснюють добровольці з власної ініціативи або ж виступаючи від недержавної (некомерційної) організації чи об'єднання [18].

Окреслюючи питання адміністративно-правового статусу волонтера, необхідно звернутися

до положень Закону України «Про волонтерську діяльність» [15]. У волонтера є право на:

- гідні та належні умови здійснення волонтерської діяльності, зокрема, отримувати достовірну, точну та повну інформацію щодо порядку та умов провадження волонтерської діяльності. Крім того, забезпечуватись спеціальними засобами захисту, спорядженням та обладнанням;

- зарахування часу здійснення волонтерської діяльності до навчально-виробничої практики, у випадку, якщо вона проводиться за напрямом, який відповідає отримуваній спеціальності, за відповідним погодженням навчального закладу;

- відшкодування витрат, які пов'язані із здійсненням волонтерської діяльності. Зазначений перелік визначено в ст. 11 зазначеного Закону;

- виплату одноразової грошової допомоги у випадку загибелі (смерті) або інвалідності волонтера внаслідок отримання поранення (контузії, травми або каліцтва), в момент надання волонтерської допомоги в районі виконання завдань, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони;

- інші права, що передбачаються відповідно до договору про провадження волонтерської діяльності та законодавством.

Волонтер зобов'язаний:

- вчасно та сумлінно виконувати обов'язки, які пов'язані з провадженням волонтерської діяльності;

- у випадках, що передбачені законодавством України, проходити медичний огляд і надавати відповідну довідку про стан здоров'я;

- у разі необхідності проходити подальшу підготовку (перепідготовку);

- не допускати дій і вчинків, які можуть негативно відобразитись на репутації волонтера, організації чи установи, на базі якої здійснюється волонтерська діяльність;

- дотримуватись правового режиму інформації з обмеженим доступом;

- у разі укладення договору про провадження волонтерської діяльності та одностороннього розірвання договору з ініціативи волонтера відшкодувати прямі збитки, завдані ним, якщо це передбачено договором;

- відшкодувати майнову шкоду, заподіяну внаслідок здійснення ним волонтерської діяльності, відповідно до закону [15].

На думку А. Денисенко [7], волонтери мають такі риси, як: громадянська активність, небайдужість до проблем інших людей, високий рівень почуття громадянського та громадського обов'язку, відповідальність.

На сьогоднішній день важливим природно-правовим аспектом волонтерства є те, що діяльність волонтерів викликає довіру з боку суспільства, допомагаючи таким чином державі виконувати її функції. Населення довіряє волонтерам, вважаючи їх безкорисними, чуйними, самовідданими. Основна мотивація волонтера ґрунтується на відчутті громадянського обов'язку перед нацією, власним народом, воїнами, крім того, моральному обов'язку перед близькими людьми, що безпосередньо є учасниками бойових дій [9].

Так зокрема, дослідниця О. Трубнікова виокремлює критерії волонтерства, що дозволяють відмежувати волонтерство від інших видів добровільницької діяльності. Ці критерії полягають у:

- власній ініціативі;
- суспільно корисному характері роботи;
- відсутності у суб'єкта, який здійснює волонтерську роботу, очікування на фінансову винагороду;
- діяльності, що здійснюється у вільний час;
- діяльності, що безпосередньо не поєднана із захистом власних інтересів та вирішенням своїх індивідуальних проблем;
- діяльності, що виражається у праці;
- діяльності, що не передбачає включеності до ієрархічно-організаційної структури певної установи [19, с. 208].

Розгортання волонтерства в Україні, на думку фахівців – це реакція суспільства на зовнішню агресію, що сприймалася як виклик самоідентифікації нації та народу з однієї точки зору, а з іншої точки зору – це зумовлено внутрішньополітичною кризою, внаслідок якої держава не могла ефективно виконувати функції, що були покладені на неї [3, с. 16].

Природно-правовий аспект явища волонтерського руху в Україні полягає в тому, що за відносно короткий час великі маси населення на природному рівні: різні за віком, соціальним становищем, політичними поглядами, перетворилися на злагоджений природно-правовий механізм, метою якого є гідне життя людини –

українця. Так, згідно із діючим законодавством «волонтерами можуть стати громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які перебувають на законних підставах, якщо вони є дієздатними. Також, волонтерами можуть бути особи від 14 до 18 років за погодженням батьків (усиновлювачів), прийомних батьків, батьків-вихователів або піклувальника [1]. Під час здійснення будь-якої роботи на волонтерських засадах, громадяни повинні знати права і обов'язки, які передбачають цю діяльність. Це може стосуватись як збору коштів, участі у заходах, що організуються відповідною волонтерською організацією.

Задля здійснення волонтерської діяльності волонтеру можуть відшкодуватись витрати на відрядження на території України та за її межами. Окреслені витрати стосуються зокрема: проїзду (включаючи перевезення багажу) до місця здійснення волонтерської діяльності; отримання візи; харчування, в умовах, якщо тривалість волонтерської діяльності більше, ніж 4 години на добу; проживання, якщо волонтера відряджають до іншого населеного пункту, і відрядження триває більше, ніж 8 годин; поштових та телефонних послуг, якщо волонтером проводиться волонтерська діяльність не в межах місця розташування волонтерської організації; проведення медичного огляду, вакцинації та інших лікувально-профілактичних заходів, що безпосередньо пов'язані із наданням волонтерської допомоги.

У випадку, якщо укладається договір про надання волонтерської допомоги з органами державної влади або органами місцевого самоврядування, витрати волонтеру можуть здійснюватися за рахунки коштів державних і місцевих бюджетів. У залежності від сторони, а саме, хто отримує допомогу, витрати волонтера можуть бути відшкодовані за рахунок: міжнародних програм; установ чи організацій, з якими укладався договір про провадження волонтерської діяльності.

Договір про провадження волонтерської діяльності укладається в обов'язковому порядку у випадку надання волонтерської допомоги:

- що стосується ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, які мають техногенний чи природний характер;
- Збройним Силам України, іншим військовим формуванням, правоохоронним органам;

– органам державної влади в умовах дії особливого періоду, надзвичайного чи воєнного стану.

У випадку загибелі (смерті) волонтера, відбувається виплата одноразової грошової допомоги, розмір якої сягає 500 прожиткових мінімумів для працездатних осіб. Від 1 січня по 30 червня 2022 року розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб встановлено 2 481 гривню, таким чином, розмір допомоги становить – 1 240 500 грн). Отримати допомогу можуть: сім'я загиблого (померлого); батьки; утриманці.

Якщо встановлено інвалідність волонтера, то в залежності від того, який ступінь втрати працездатності йому виплачується одноразова грошова допомога в такому розмірі:

- інвалідність I групи – 250 прожиткових мінімумів, які встановлені відповідно до положень закону для працездатних осіб;
- інвалідність II групи – 200 прожиткових мінімумів, які встановлені відповідно до положень закону для працездатних осіб;
- інвалідність III групи – 150 прожиткових мінімумів, які встановлені відповідно до положень закону для працездатних осіб.

Волонтер також може отримати посвідчення, яке підтверджує його особу та вид волонтерської діяльності. Таке посвідчення додатково може підтвердити правовий статус волонтера в Україні [15].

Від початку повномасштабного вторгнення російської федерації проти України, були внесені певні зміни до законів України, що стосуються провадження волонтерської діяльності. Так зокрема, Законом України від 15 серпня 2022 року № 2520-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо сприяння розвитку волонтерської діяльності та діяльності неприбуткових установ та організацій в умовах збройної агресії Російської Федерації проти України» (набрав чинності 03.09.2022) внесено зміни до Податкового кодексу України :

1. Врегулювали питання, що стосуються звільнення від оподаткування коштів, які збираються фізичною особою на власний рахунок для того, щоб виплачувати благодійну допомогу на користь платників податків, передбачених у п. п. «в» п. п. 165.1.54 п. 165.1 ст. 165 Кодексу.

Таким чином, зазначені кошти не будуть включатись до загального місячного (річного)

оподаткованого доходу платника податків за умови, що в ході реєстрації фізичної особи у Реєстрі волонтерів антитерористичної операції та/або здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії російської федерації, вказаний рахунок зазначається як рахунок, який призначений для благодійної діяльності (крім рахунків, що були закриті до 21 листопада 2013 року).

Зміни: у п. п. «б» п. п. 165.1.54 п. 165.1 ст. 165 Кодексу слова «у підпункті «а»» замінено словами «у підпунктах «а» та «в»»;

2. До загального місячного (річного) оподаткованого доходу фізичної особи не включаються:

- кошти або вартість майна (послуг), що надано фізичній особі – волонтеру, з якою був укладений договір, що стосується провадження волонтерської діяльності, в частині витрат неприбуткової організації, що залучає до своєї діяльності волонтерів, на проведення медичного огляду та вакцинації волонтера, інших лікувально-профілактичних заходів, що безпосередньо пов'язані із наданням волонтерської допомоги такою особою відповідно до Закону України «Про волонтерську діяльність»;
- відшкодування неприбутковою організацією особі – волонтеру, з якою був укладений договір про провадження волонтерської діяльності, документально підтверджених витрат, які пов'язані із наданням волонтерської допомоги, у розмірі та відповідно до переліку, що передбачені положенням ст. 11 «Закону України «Про волонтерську діяльність».

Зміни: п. 165.1 ст. 165 Кодексу доповнено п. п. 165.1.64 та п. п. 165.1.65;

за 2022 та 2023 податкові (звітні) роки доходи у вигляді суми коштів чи безоплатно наданих товарів (послуг), що були надані за рахунок бюджетних коштів іноземних держав та їх державних фондів платнику податків та членам його сім'ї першого ступеня споріднення як особам, які постраждали внаслідок збройної агресії російської федерації проти України і скористалися правом на тимчасовий захист відповідно до законодавства такої іноземної держави.

Зміни: підрозділ 1 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу доповнено п. 27.

3. До прийняття Кабінетом Міністрів України порядку підтвердження статусу осіб, які постраждали внаслідок збройної агресії російської федерації проти України на момент дії воєнного стану, з метою не включення до оподаткованого доходу фізичних осіб – платників податку доходів, що були отримані у вигляді цільової або нецільової благодійної допомоги, статус таких осіб визначається самостійно надавачами цільової або нецільової благодійної допомоги.

4. Фізичні особи – підприємці, крім осіб, якими була обрана спрощена система оподаткування, за базовий звітний (податковий) період, що дорівнює календарному року подають податкову декларацію як для платника податку на доходи фізичних осіб – до 01 травня року, що настає за звітним, крім випадків, передбачених розділом IV Кодексу.

Зміни: п. п. 49.18.4 п. 49.18 ст. 49 Кодексу після слів «фізичних осіб» доповнено словами «у тому числі самозайнятих осіб» [14].

Цей Закон дозволить уникнути надмірного податкового навантаження на волонтерів та організації, що співпрацюють разом з ними. Крім того, зазначений Закон допоможе підвищити спроможність неприбуткових волонтерських організацій у наданні допомоги особами, які постраждали від нападу російської федера-

ції, забезпечивши при цьому дотримання прав і обов'язків платників податків і контролюючих органів.

Висновки. Отже, в умовах повномасштабної війни, що розпочала 24 лютого 2022 року російська федерація проти України, складного військово-політичного й соціально-економічного становища, в якому перебуває наша держава, важливими та актуальними є питання волонтерської допомоги, що здійснюється у кожному куточку нашої країни. Адміністративно-правовий статус волонтера у період дії воєнного стану зазнає змін під впливом суспільства, оскільки волонтери сьогодні ризикують власним життям задля того, щоб допомогти всім тим, хто потребує допомоги й уваги. Це стосується і як перевезення громадян із окупованих територій, у більш безпечні місця, забезпечення громадян необхідними продовольчими товарами, речами, ліками, так, і надання їм належної та необхідної правової, психологічної допомоги.

Адміністративно-правовий статус волонтера, визначений у чинному законодавстві, і феномен волонтерства в Україні на сучасному етапі стають досить вагомими чинниками розбудови громадянського суспільства й усвідомлення своєї відповідальності перед країною. Щодня волонтери докладають титанічні зусилля, щоб наблизити перемогу України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Волонтерська діяльність та її правовий статус / Безоплатна правова допомога. 12.02.2021. URL: <https://www.legalaid.gov.ua/publikatsiyi/volonterska-diyalnist-ta-yiyi-pravovyyj-status/#:~:text>
2. Волонтерство. Матеріал з Вікіпедії. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%BD%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE>
3. Горелов Д., Корнієвський О. Волонтерський рух: світовий досвід та українські громадянські практики: аналіт. доп. Київ : НІСД, 2015. С. 16.
4. Горінов П. Молодіжний рух як об'єкт і суб'єкт молодіжної політики, важлива умова сталого розвитку суспільства. *Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. праць*. 2007. Вип. 1(29). С. 309–313.
5. Драпушко Р. Г., Горінов П. В. Сучасні виклики і загрози правової культури молоді. *Аналітично порівняльне право*. 2021. № 4. С. 9–16.
6. Драпушко Р. Г., Горінов П. В., Міненко Є. С. Ефективність залучення молоді до прийняття управлінських рішень. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування* 2022. Том 33(72). № 3. С. 54–59.
7. Денисенко А. О., Кін О. М. Деякі аспекти військового волонтерства в Україні. Соціальні аспекти військово-професійної діяльності сектора безпеки і оборони: виклики сьогодення : зб. тез. доп. І Міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 20 трав. 2021 р. Харків, 2021. С. 135–137.
8. Жерельнікова Зоя. Все для фронту»: благодійність та волонтерство українців з початку повномасштабної війни. URL: <https://voxukraine.org/vse-dlya-frontu-blagodijnist-ta-volonterstvo-ukrayintsiv-z-pochatku-rovnomasshtabnoyi-vijny/>
9. Жува Л. Моральні аспекти волонтерського руху. *Evropsky politicky a pravni diskurz*. 2015. Vol. 2, Iss. 2. С. 210–215. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evrpol_2015_2_2_33

10. Колодій А. Ф. Історія еволюції громадянського суспільства та уявлень про нього (формування ідеалу). *Громадянське суспільство (незалежний культурологічний часопис)*. Львів, 2001. № 21. С. 6–28.
11. Попова С. М. Волонтерська діяльність в умовах війни на території України. *Проблеми сучасної поліцейської: тези доп. наук.-практ. конф.* (м. Харків, 20 квіт. 2022 р.). Харків, 2022. С. 114–118.
12. Правовий статус волонтера в Україні / *Pravo*, Видавництво «Юридична практика», 25.03.2022. URL: <https://pravo.ua/pravovuyistatus-volontera-v-ukraini-poiasniue-iuryst-everlegal/>
13. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24 лютого 2022 року № 64 / 2022. *Президент України. Документи*. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>
14. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо сприяння розвитку волонтерської діяльності та діяльності неприбуткових установ та організацій в умовах збройної агресії Російської Федерації проти України: Закон України від 15.08.2022 № 2520-IX. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2520-20#Text>
15. Про волонтерську діяльність: Закон України від 19.04.2011 р. № 3236-VI. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3236-17>.
16. Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні»: Закон України від 15.08.2022 № 2500-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2500-IX#Text>
17. Скрипник О. Соціальна, правова держава в Україні. К. : Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2000. 600 с.
18. Томіна В. Ю. Пашаєв А. З. Порівняльно-правовий аналіз вітчизняного та зарубіжного законодавства в питаннях волонтерської діяльності. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2019. С. 13–16. URL: <http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2019/2/5.pdf>
19. Грубнікова О. А. Волонтерство як форма соціальної активності особистості. *Актуальні проблеми психології: збірник наукових праць Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України*. Київ, 2020. Т. 7, вип. 20. Ч. 2. С. 205–209.
20. Українське волонтерство-явище унікальне. Йому завдячуємо суверенітетом. 2017. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2324579-ukrainske-volonterstvo-avise-unikalnejomu-zavdacuemosuverenitetom.html>
21. Філик Н. В. Державно-правові засади громадянського суспільства : дис. ... дра юрид. наук: спец.12.00.01. Національна академія внутрішніх справ. Київ. 2004. 200 с.